ГОДИНА XXXIV. На Цетињу, у суботу 30 априла 1905. БРОЈ 17.

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ.
Цијена
За **Црну Гору** на годину 8 круна, на по године 4 круне
За **Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину** на год. 12 круна, на по год 6 круна.
За све остале земље годишње 20 франака у злату, на по године 10 франака у злату
Претплата се прима само у годишњим и полугодишњим роковима.
Појединн број 20 хел.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претплата се шаље поштанском упутницом или групом само и непосредно администрацији „**Гласа Црногорца**“ на Цетиње. Дописи се шаљу Уредништву. Рукописи се не враћају.
За огласе плаћа се: за сваку ријеч или за број од пет цифара по **4 хелера** за први пут, а за сваки даљи пут по **2 хелера**.

СЛУЖБЕНИ ДИО.

МИ
НИКОЛА I.
по милости Божјој
Књаз и Господар Црне Горе

На предлог Нашег Министра Војног ријешисмо и рјешавамо:

да се Командиру Машану Божовићу досадањем Команданту 1 ог батаљона стој. војске уважи оставка, коју је поднио на државну службу.

Наш Министар Војни нека изврши овај Указ.

Број 1091 1/291

Цетиње, 21 априла 1905

Никола с. р.

Министар Војни,
В. Пламенац с/р.

МИ
НИКОЛА I.
по милости Божјој
Књаз и Господар Црне Горе

На предлог Нашег Министра Војног производимо:

у чин командира, досадањег подкомандира Васа Бокана и постављамо га за команданта баталиона Горњо-Црмничког.

Наш Министар Војни нека изврши овај Указ.

Број 1091 1/291

Цетиње, 21 априла 1905.

Никола с. р.

Министар Војни
В. Пламенац с/р.

МИ
НИКОЛА I.
по милости Божјој
Књаз и Господар Црне Горе

На предлог Нашег Министра Војног производимо:

у чин официра народње војске подофицире народње војске: Лазара Вишнића из баталиона Голијског, Јована М Остојића из баталиона Шаранско-Језерског, Благоја С. Комненића из баталиона Опугно-рудинског и Пренташа Љуљовића из баталиона Доњо-Кучког.

Наш Министар Војни нека изврши овај Указ.

Број 1091 1/291

Цетиње, 21 априла 1905

Никола с. р.

Министар Војни,
В. Пламенац с/р.

МИ
НИКОЛА I.
по милости Божјој
Књаз и Господар Црне Горе

На предлог Нашег Министра Војног, а по саслушању Нашега Државног Савјета, ријешили смо се и рјешавамо, да се ставе у стање покоја са пенсијом која им по годинама службе припада:

официри: Филип Јоветић из баталиона Љуботинског, Благоје Аџић из баталиона Жупе-Пивске, Велиша Петровић и Смаил Пренчета из баталиона Доњо-Кучког.

Наши Министри: Војни и Финансија нека изврше овај Указ.

Број 1091 1/291

Цетиње, 21 априла 1905.

Никола с. р.

Министар Војни,
В. Пламенац с/р.
Министар Финансија,
А. Мијушковић с/р.

МИ
НИКОЛА I.
по милости Божјој
Књаз и Господар Црне Горе

На предлог Нашега Министра војног производимо:

у чин артиљеријског поручика артиљеријског потпоручика Тома Вукчевића.

Наш министар војни нека изврши овај Указ.

Број 1020 II./322.

22. априла 1905. г.

На *Цетињу*.

Никола с. р.

Министар војни,
В. Пламенац с/р.

НЕСЛУЖБЕНИ ДИО.

ДВОРСКЕ И ДИПЛОМАТСКЕ ВИЈЕСТИ.

Њ. Кр. В. Књагиња Милена, пошто је на Ријеци зиму провела, повратила се на Цетиње.

ЦЕТИЊЕ. 29 априла

Мароканско питање.

Већ је читав мјесец дана, како је питање о положају Француске и Њемачке у Мароку постало дневним питањем у јевропској политици. Течајем тога времена извршена су неколика састанка врховних представника онијех држава, које су у томе мање или више заинтересоване и пролило се је читаво море мастила, али поред свега тога сам проблем остаје још неријешен. И недавна посјета инглеског краља Едуарда у Паризу још ће више заоштрити овај сукоб, те тако о мирном рјешавању мароканског питања нема ни збора.

У мароканском питању видимо, да инглеска влада, штампа и јавно мишљење тврдо и енергично подржавају оно стање, које је у Мароку створено инглеско-француском конвенцијом Да та озлојеђеност не долази само од каквих предрасуда и сујета у народној маси, него проистиче из оцјене стварних прилика и појава, доказ је у томе, што је озлојеђеност спрам Њемачке захватила и много државнике и многе хладне политичаре на високим положајима у инглеској држави. У ту врсту спада и инглески адмирал Фицџералд, који је овијех дана јавно изнио своје мишљење, да Инглеска треба да нападне Њемачку и да пресјече њене планове прије но што се још више осили У Инглеској се увиђа сваки дан све јасније, да њој највећа опасност пријети од наглога продирања њемачког освајачког духа, њемачке колонијалне политике и њеног економског приграбљивања тржишта по цијелом свијету. С тога је изјава инглескога адмирала, који отворено захтијева сузбијање њемачке насртљивости политичке, војничке и економске, изазвала праву сензацију. Ова појава у Инглеској добија још већега значаја од инглеско-францускога зближења, које сам инглески краљ Едуард тако пажљиво његује и развија, као што је показала и скорашња његова посјета у Паризу. Та краљева посјета има тим оштрији смисао за Њемачку, што је непосредно наступила послије демонстративне посјете њемачкога цара у Мароку и послије акције, која је тим отпочета с њемачке стране против инглеско француског споразума о Мароку и о афричким обалама у Средиземном мору. Кад се напомену још и инструкције, које су дате инглеском посланику у Тангеру, да увјери мароканског султана, „да се повјери Француској, чија заштита може *једино* да осигура мир и благостање његове државе,“ — све су то факти, који јасно показују, да је инглеска влада солидарна с француским претензијама у Мароку и да се она прибојава, да се не би Њемачка угњијездила у Мароку, као што се у пошљедње вријеме угњијездила у Турској, одакле је истисла и инглески углед и трговину.

Погледи британске владе на мароканско питање јасни су дакле и одређени. Њемачка пак тежи, да се ради ријешења тога питања, по иницијативи мароканског султана, сазове међународна конфереција. Остављајући на страну инглеско-француски споразум, Њемачка жели, да за Мароко створи нови међународни положај и да поништи резултат мирног продирања Француске у Мароку, а да за себе рашчисти мјесто, те да тамо заузме онакав положај, какав данас заузима у Турској.

Но и ако Њемачка тврди, да је ово једини начин којим се мароканско питање ријешити може, то је још врло сумњиво, јер сазив међународне конференције не зависи толико од заинтересираних држава, колико од држава другијех, које у томе питању нијесу непосредно заинтересиране, а то су Русија, Аустрија и Италија.

Из свега овога јасно је, да ће Француска морати водити још дугу борбу за своју политичку превласт у Мароку, ако се сама прије од тога не одрекне, и да су сва маштања о мирном ријешењу тога питања неостварима. Њемачка практична политика иде право к остварењу својих државних циљева, а јавно мњење Њемачке потпуно се с тијем слаже. Силна „пангерманска лига“ једнодушно је гласала, да се влади поднесе адреса благодарности за њену „чврсту и снажну политику у Мароку, која одговара њемачким потребама“.

УСТАНАК У АРАПСКОЈ.

Недавно смо на овом мјесто говорили о арапској лиги, која је покренута из Каира с циљему, да дигне устанак у Арапској и да од ње створи независну државу. Данас се већ може о томе говорити као о свршеном чину, — турска област Јемен у Арапској одметнула се је од Порте и тим као да је већ постављен темељ оснивању нове араске државе.

Значај овога догађаја врло је велик. До сада је источно питање рјешавано у томе смислу, што су се од турске царевине постепено одвајале поједине хришћанске државе на Балкану. Сада се к томе историјскоме процесу придружује и други: Арапи су подигли устанак и хоће, помоћу Велике Британије, да своју особиту државу заснују. Према томе данас на **Блажем Истоку стојимо испред два** догађај: с једне стране македонско питање, а с друге питање арапско и потпуно одметнуће Јемена од Турске.

Арапи, као год и хришћанске народности у Турској, траже независност и обнову својих историјских права. Шта више, они маштају о томе, да своју нову државу заснују према савременим захтјевима и по примјеру модерних уставних држава.

Нема сумње, да сами Арабљани не би никад дошли до таквог закључка, да за леђима њиховим не стоје мудри британски савјетници. Јеменски устанак и све његове пошљедице стоје у потпуној вези с британском политиком на Истоку. Пројект нове арапске државе треба разумјети као одговор Велике Британије на успјехе, које је Њемачка у потоње вријеме на Истоку постигла.

Па то се је рано или позно морало догодити, јер је Њемачка зашла сувише далеко у азијатску Турску. Њемачка се је у своме раду ослањала на Порту Отоманску; Инглеска пак почиње да ради, ослањајући се на Арапе.

Истина, тешко је за сада доказати тачно, каква веза постоји између арапског устанка и британске политике, али је у сваком случају и чудновата и интересна та појава, што се сједиште комитета арабљанске лиге налази у Каиру, т. ј. у варошн, која је толико исто британска, колико и мисирска. На челу устанка стоји један арапски шеих, којега „Times“ назива „Имамом“, а ријеч „имам“ означава духовно лице уопште. Према томе јасно је, да тај „имам“ претендира не само на свјетску, него и на највишу духовну власт у будућем арапском царству. Порта ће, може бити, успјети да угуши устанак у Јемену, али ако не успије, онда ће источно питање ступити у нову фазу. Данас највећи утицај у Турској има Њемачка, али у горе поменутом случају тај би утицај припадао Инглеској.

Арапски комитет обећаје аутономију Палестини, Сирији и Јерменској, те би тако поникао на истоку читав низ полунезависних држава, које би се кретале мање или више по вољи и жељи инглеске владе.

Како ће држање према овој појави заузети велике државе, — показаће недалека будућност.

ЦАРЕВ ПРОГЛАС О ВЈЕРОИСПОВЈЕДИМА.

С оном смотреношћу, какву захтијевају прилике и тешкоће задатка, у Русији се поступно спремају и врше реформе у правцу слободоумнијем и савременијем. Сада је о Ускрсу Цар издао проглас о вјероисповједној толеранцији, који обезбјеђује знатно веће слободе иновјерцима у брачним, школским и свим осталим политичким односима и питањима.

Главне одредбе, које је Цар својим прогласом одобрио, у овоме су: Прелаз из православља у другу коју хришћанску вјероисповјед неће са собом повлачити никакво гоњење, нити ће имати каквих год штетних пошљедица за лична и грађанска права, и они пунољетни грађани, који из православља иступе, сматраће се да припадају оној вјероисповједи, у коју су прешли. При прелазу једнога од супруга у другу вјероисповјед, малољетна дјеца остају у вјери другога супружника, који у другу вјеру не прелази. Кад оба супружника пријеђу у другу вјеру и њихова дјеца, до њихове 14. године, примају вјеру својих родитеља, а старија дјеца остају у својој

пређашњој вјери. Хришћанима свих вјероисповједи допуштено је, да некрштену нахочад и дјецу непозната поријекла крсте по обредима своје вјероисповједи. Расколници се дијеле од сада у три врсте: старовјерци, секташи и исповједници заблуда, чије вршење потпада под кривичне казне. Прве двије врсте добијају право јавнога богослужења и одређена грађанска права. Расколници се зову старовјерци, ако признају основне догме православне цркве, а одступају само у разним обредима и врше богослужење по својим нарочитим старим књигама. Вјероисповједне општине старовјерара и сектата добијају право на прибављање и слободно располагање с непокретном и покретном имаовином. За подизање цркава, као и за њихово затварање, вриједе и за старовјерце и секташе исте одредбе, као и за цркве осталих иновјерара. Старовјерци и секташи имају право подизати манастире и метохе. Свештеници старовјерски и секташи дијеле се на презвитере и учитеље. Допушта се старовјерцима и секташима отварање школе, гдје их има у довољном броју за њено издржавање. Школе потпадају под надзор министра за вјероисповједи. Допушта се штампање и увођење старовјерских религиозних књига. За мјешовите бракове вриједе и за старовјерце и секташе исте одредбе, као и за остале вјероисповједи. Њима се допушта такође вођење протокола рођених, крштених и умрлих под обичном контролом власти, и даје им се право на засебна гробља. Отварања затворених старовјерских цркава и скидање забрана за подизање стундистичких богомоља, као и допуштање да се расколници примају у јункерске и војничке школе и да се унапређују за официре, вршиће се по тражењу Царева одобрења. Исто тако по добивеном Царевом одобрењу скидаће се ограничења односно цивилне државне службе и добивања одличија за храброст са Малакана, Духобораца, и других секташа. Наређује се министру правде, да се благовремено постара за олакшање судбе свих осуђених грађана због религиозних преступа, којима ће се казне ублажити или сасвим опростити. За остале иновјерце одлучено је у министарском комитету, да се садашња ограничења отклоне. За отварање богомоље потребно је само одобрење надлежне духовне власти. У краљевини Пољској укида се забрана католичких манастира. Религиозна настава иновјерараца у свим заводима врши се на њиховом матерњем језику.

Ово је садржина Царева прогласа, који обиљежава знатан корак у правцу толеранције и задовољавања грађана у њиховим вјероисповједним осјећајима и жељама. Заслужује свако признање и дивљење, да Русија с оволиком издржљивошћу води један од највећих и најтежих свјетских ратова, а уз то ради и на унутрашњем преуређењу.

РАТНЕ ВИЈЕСТИ.

С манџурског бојишта.

Велике операције, што се сада изводе у источно азијским водама, у толикој су мјери приковале за себе интересовање цијелога свијета, да се скоро није ни говорило о манџурском ратишту. Истина, тамо сада и нема никаквих важнијих догађаја, али положај обје војске у Манџурији врло је карактеристичан.

Од стршне битке код Мукдена прошло је скоро осам недјеља, а за то вријеме није било знатнијих догађаја на манџурском бојишту. Јапанско „гоњење“, с којим се у јевропској штампи начинила толика ларма, које се толико хвалило, е би човјек мислио, да ће Мукден бити руски Седан, — запело је код тјелинског одсјека, те се тако и руско повлачење много раније заустави ло, него што се уопште очекивало. Руска војска нити је у битци код Мукдена уништена, како се то телалило у инглеским и јапанским извјештајима, нити је у свом тобожњем бјегству искасапљена, него је напротив — како то сада чак и руски противници тврде — врло брзо дошла у ред, те маршал *Ојама* мораде доћи до увјерења, да он послије страшних губитака, што их је претрпјела јапанска војска у битци код Мукдена, не смије ићи ван тјелинског одсјека.

Генерал *Линевић* није ишао чак до одсјека на ријеци Сунгари, него се је заустави о много јужније. Тиме су најбоље побијена она нагађања, што су се по јапанофилским листовима чула при почетку руског наступања, наиме, да ће се Руси зауставити тек на Сунгарију. Руси су између Чанчуна и Гирина саградили жељезницу, што је индиректан доказ, да ће се они већ ту одупријети Јапанцима. Гирин, истина, лежи на Горњем Сунгарију, али Чанчун је 80 километара јужно од жељезничког моста на Средњем Сунгарију.

Судећи по неким чланцима, изгледа да ће брзо поново отпочети крвави бојеви у Манџурији. С руске званичне стране потврђују се приватне вијести о непрестаном напредовању Ојамине војске, а има такође гласова, да Јапанци предузимљу заобилазне операције у великом стилу преко Монголије. Дописници руских листова на ратишту рачунају, да Ојама сада располаже с 300.000 до 320.000 војника. Том броју треба придодати резерве, које састоје већином од народне војске, а које броје око 70.000 војника. Читава, дакле, јапанска војска у Манџурији може се рачунати, да износи око 400.000. Русима, није, наравно, било могуће тако брзо као Јапанцима надокнадити губитке у битци код Мукдена с појачањима из Јевропе, па се може тврдити, премда се тачно не зна, да Линевић има сада око 330.000 војника.

Русија се у овом рату има да бори с таквим материјалним тешкоћама, као ни један народ досад, од кад постоји свијета. Преко једне жељезничке линије, са само једним колосјеком, мора да на хиљаде миља далеко снабдијева читаву једну војску и морнарицу и да им у исто вријеме шаље појачања. Треба се збиља чудити, да је Русији успјело учинити оно, што је досад учинила.

Одбрана од подводних лађа.

Мине, торпеде, подводни бродови, све су то средства, којима је задатак да уништавају непријатељске бродове.

За прва два средства може се рећи, да су савршена и дјеловање је њихово, како нам је пракса показала, управо страшно.

Но још страшнији биће подводни бродови, ако техничарима пође за руком, да их усаврше, што ће свакако бити прије или послије. Упоредо са усавршавањем подводних бродова тражи техника такођер и средства, којима ће се нападнути бродови моћи успјешно бранити од навале подводних бродова. Међутим сва средства за одбрану, која су досада пронађена или само предлагана јесу такова, да не би била кадра одбранити бродове ни од данашњих подводних бродова, а камо ли онда кад ови буду усавршени.

Француски лист „Ле Јахт“ у чланку „средства за одбрану подводних бродова“ каже, да се бродови могу осјећати сигурни од нападаја само онда, ако леже у луци и баце око себе мрежу за одбрану од торпеда, те ако се улаз у луку затвори такођер мрежом, што се у свакој луци извести може.

За одбрану бродова, који плове, покупавана су у Инглеској различита средства. Хтјели су најприје опремити један торпедни разбијач са торпедом на мотку 15 м. дугу. Но да се ово средство може употребити потребно је, да се подводни брод опази под водом, што је врло тешко. Осим тога торпедни разбијач је много слабије грађен од подводних бродова, те би експлозија торпеда нанијела њему самом велику штету.

Год. 1904 радио је адмирал Вилсон да подводне бродове лови гвозденом мрежом Но и у овом случају би се подводни брод морао прије опазити, а уз то не би смио, кад је опажен, заронити и утећи, што ће он свакако учинити. Тако је остало и то средство безуспјешно. Коначно је предложено, да се подводни бродови разбијају помоћу торпеда мањега типа, који би као и шрапнели у одређеној удаљености експлодирали. Ова идеја остала је само идеја.

У свим поменутим случајевима претпоставља се, да би подводни брод морао бити опажен Но баш у овом леже велике тешкоће, јер се предмети под водом могу опазити само из доста велике висине над водом, а и то само за мирна времена.

За опажање подводних бродова неки су предлагали ваздушни балон, а други опет да се посматрају са арбола торпедног разбијача који би пловио пред бојним бродовима. Једно и друго средство послужило би тек донекле и то само за лијепа времена.

Оригиналну идеју, која ће се временом и испунити, дао је славни руски адмирал пок Макаров г. 1902. Он је предложио да се за тражење подводних бродова, т. ј. да се установи удаљеност и правац подводног брода, који се приближује, употреби подводни телефон Опити у овоме смислу уродили су повољним резултатима, али се није још дошло до толике савршености, да би се на тај начин могао тачно одредити положај подводног брода и против њега опалити торпеда са неком вјероватношћу, да ће га погодити.

У кратко, сва пронађена и предлагана средства за одбрану од подводних бродова помажу толико као да их и није. Баш за то су подводни бродови, и ако још несавршени, велико страшило за ратне странке, и ово ће бити разлогом, да их уведу све ратне морнарице.

Прокоп балтичко-црноморски.

Овијех дана имао би руски министарски савјет да расправља о грађењу прокопа од Балтичког до Црног Мора. Нема сумње, да ће то велико дјело у Русији свак с одушевљењем поздравити, јер сад се тек види, од колике би користи поред многих других, тај прокоп био и за успјешни свршетак рата с Јапаном. План за овај прокоп је 10 година радио и израдио белгијски инцинир гроф Густав Дефос Нашло се друштво капиталиста које ће дати у ту сврху милијарду франака, те тако држава неће морати у својој режији извађати тај огромни посао. Канал би имао бити дуг 1600 километара. Биће освијетљен електричном свјетлошћу, па ће се по њем и ноћу моћи промет вршити Брзина бродова моћи ће бити 8 узлова за сат, дакле од Балтика до Црног Мора трајала би вожња 5 дана.

Државни буџет ће без икаква свог судјеловања у послу примати годишње приличан приход од тог канала. Друштво ће давати држави 10% од добити, коју рачуна на 150 милијуна рубаља, уз то ће државни буџет уштедјети сваке године 7 милијуна рубаља, што их сад издаје за потпомагање пловидбе Дњепром и Двином

Користи би биле отуд Русији велике: веза између сјеверне Јевропе и Средиземног мора била би знатно скраћена, па би се скренула на тај прокоп; у Русији самој силно би се развио прокопом промет и придонио обогаћењу губернија око прокопа; руска роба прокрчила би себи због јефтиног пута трговину у Јевропи; прокопом би се уклонила огромна блата, мочваре између Двине и Дњепра; за вријеме грађења нашле би зараде стотине хиљаде радника, а због грађења добиле би многе фабрике силне наруџбине и увећале свој рад, а у стратегијском погледу могла би балтичка и црноморска флота да се споје и помажу једна другу. Дарданели и Гибралтар губе за Русију ону велику важност, црноморске радионице могле би радити за балтичку флоту, а уз то би довоз угља и нафте с југа за балтичку флоту био знаано олакшан.

Ето колике би користи за Русију биле од тога прокопа. Колико би он сада вриједио Русији, да га је прије начинила! Не би црноморска велика флота морала као у лонцу стајати затворена, већ би сад била и она са Рожественским и рат би био брзо свршен.

Књижевност, умјетност и просвјета.

(Срби и Бугари у Загребу). 18. о. мј. стигли су у Загреб српски и бугарски књижевници, умјетници и омладинци, да посјете умјетничку изложбу у Загребу. На жељезничкој станици били су дочекани од мноштва грађанства са одушевљеним поклицима и с пјевањем свесловенске химне „Ој Славени“. Истога су дана прегледали изложбу те су били угошћени у хрватском књижевничком друштву. Сјутрадан су обашли југословенску академију, галерију слика и разне знаменитости Загреба. Друштво хрватских умјетника је приредило банкет својим гостима, при ком је дошла мисао зближавања јужних

ЛИСТАК.

АДМИРАЛ ЗИНОВИЈ ПЕТРОВИЋ РОЖЕСТВЕНСКИ.

Како ће наскоро Рожественски да подијели одлучан мегдан с Тогом, па што му Бог да срећа и јуначка, вриједно је да се упознамо с овим јунаком, који ће или доживјети велику славу и захвалност руску или ће јуначки наћи смрт у морским валовима. Француз Емил Дантес пише у листу „Ехо де Пари“ о њему ово:

Сви они, који су се с њим састали, хвале његову срдачност, простоту, отвореност, његову досјетљивост с мало подругљивом иронијом, која даје његову говору нарочити чар. Сви, који су под њим служили кажу, да је он заповједник праведан и строг, али неумољиво строг, који не зна опраштати. Није научник као несрећни Макаров, па ни као Скридлов, који је толико обећавао, а који је свијет разочарао. Али као и они, има у највећој мјери смисла за дужност, свијест о својој одговорности према владару и отаџбини, дух пожртвовања и самопрегорјевања, који му дају могућности да изврши своје огромне задатке.

Родио се год. 1848, има дакле 57 година. Човјек је чврст, велик и силан; лице с брадом му је фино и отмјено. Очи су му живе; чело широко и високо. Све у њему казује интелигенцију, одлучност и енергију. Свршио је, разуми се, поморску академију, судјеловао је у руско-турском рату. Имао је тада 29 година. Умио се тада истакнути одважношћу. На маленом пароплову, претвореном у крстарицу „Весту“ потукао се с турском оклопницом и добро је ствар извео. То дјело донијело му је част поморског поручника и крст Св. Ђорђа. Послије двије године био му је повјерен задатак, да организира бугарску морнарицу и тај је задатак извео тако, да је стекао велику хвалу бугарске владе. Повративши се у Русију заповиједао је некојим лађама, правио је пловидбе и добио је одређење за организацију топничке дивизије у Ревељу. Био је тамо г. 1900., кад су пред царом Вилхелмом чињени велики поморски маневри. За дуго се није заборавило, да је за пуцање, које је извела дивизија Рожественскога, цар Вилхелм му овако рекао у лице: Желио бих имати таквог адмирала као што сте ви! 17 марта 1903. именован је шефом генералног поморског штаба, а 25. априла 1904. врховним заповједником балтичке ескадре и вице адмиралом. Оставио је Либаву 15. октобра кренувши се на Далеки Исток.

Не можемо предсказати шта ће учинити. До сад је извео пловидбу управо дивно. Није то маленкост довести до Кинајског Мора све лађе, које су му биле повјерене Он је имао тешки задатак, да дође у добром стању с цијелом флотом либавском до Острва Анамбаских. Извео је то уз најнеповољније услове, уз свеопште непријатељство. То се непријатељство видјело у свој својој величини код случаја хулског. Мислим, да је тиме Рожественски доказао, да је спреман на одлучност. Послије њега није више срећао сумњивих рибарских лађа, које би му спречавале пут. Знамо га дакле као морнара, као маневрера, не знамо га као тактичара. Знамо у том погледу о њем само то, да је као Макаров присталица нападаја. Послије катастрофе Петропавловска господин Ришар питао га је у „Пти Паризјен“: „Шта да се ради адмирале?“ Одговорио је: „Што треба сада, чинимо: Чувамо част заставе. Али је ипак требало друкчије радити; на нападај је требало одговорити нападајем, ићи против непријатеља, војевати на смрт — ви ме разумијете — топом, митраљезом, сјекиром, шакама, зубима Требало је или побиједити или умријети, али ипак прса у прса, нанијети непријатељу такве губитке, да се његово искрцавање не би могло спровести. Жртвовати флоту, нека буде, али тим ударцем заринути нож управо у срце јапанске поморске снаге. Сад знате, зашто је требало јурнути на непријатеља под сваку цијену“. —

А Марселу Итену, који је с њим разговарао прошлога јула о бојазни, коју је имао Јапан, да ће он узети Киаочау, њемачку луку, за своју морску базу рекао је: „Хоћу ли ући у Киаочау, а ко ће ми то забранити? Не ћемо се сакривати. С бројем лађа, које имамо, како се можемо прокриумчарити? Пловићу камо ме буде воља: у Хонконг, Индију или другамо“. А кад му је Итен примјетио: „А ако дође Того?“ одговорио је просто: „Па добро, ми ћемо изићи“. Довољно одважна, одлучна можемо заиста себи представити човјека који је брзојавио из Носи беја Цару „Више вам нећу ништа телеграфирати; ако побиједим јавићу ја, ако будем поражен, јавиће вам Того“. — Некоји су му пребацивали његову строгост. И збиља, то би био знак слабости и наивности, кад он не би оштро али праведно поступао с војницима, међу којима осим морнара има и пјешака, који нијесу никада видили мора ни морске лађе.

Зар не знамо, да међу поморским официрима његових крстарица има и официра коњице? Заиста је требало посаду мало употпунити. Познат је случај, како је Рожественски у Либави дочекао љекара, који је задржавши се на копну, ишао у чамцу на адмиралску лађу „Кнез Суворов“ послије шестог сата у вече, послије прописаног времена. Према пропису стража је дала опомену па почела пуцати. Чамац је пловио ближе и љекар је викао своје име. Рожественски, који је био на мосту, узео је револвер и опалио шест пута, не хотећи у осталом погодити чамац, јер је препознао официра. Кад је љекар дошао на мост рекао му је: „Да сте се вратили на копно пред куглама, дао бих вас због непослушности даних наредаба ставити пред суд, али кад сте се овамо вратили, дајем вам осам дана затвора“. Тај је љекар, који је приповиједао тај догађај, додао ово: „Од то доба ја сам увијек први“.

За дуге своје пловидбе послао је натраг у Русију два официра, који су се нечовјечно искасапили, а због туче на палуби „Орења“ дао је стријељати два морнара.

Опомињем се, да ми је за мога пута у Џибути, кад сам ишао да се поклоним нашем гувернеру Паскалу, једном од најљубазнијих и најстручнијих наших колонијалних управника, приповиједао, да су се од адмирала Фелкерсама па до посљедњег морчара сви бојали строгости Рожественскога, који је тада био удаљен од њих 3000 миља.

Такав је ето врховни заповједник балтичке флоте — флоте руске наде. Човјек с таквом одлучном, жустром смјелошћу не зна намјера свога противника, не зна тачке гдје ће наћи свога непријатеља, па ипак јури у битку, поздрављен топлим симпатијама свијех, који се диве јунаштву. Кад је оставио Либаву 15 октобра пр. год., рекао је својој жени и својој кћери, које су се с њиме растајале у сузама: „Не бојте се, ако од мене не будете добиле вијести. Ја вам нећу ни писати ни брзојавити“.

Иде ли у сусрет побједи? Иде ли на смрт? Заиста иде у сусрет — слави.

Словена до јасног изражаја. Велики комерс приређен од свеукупне универзитетске омладине испао је сјајно. Говорили су представници хрватске, српске и бугарске омладине У име хрватске напредне омладине говорио је Др. Лорковић, који је истакнуо, како је југословенска идеја, идеја напретка народа, који хоће да живи и који свој живот сматра врховним начелом, те да оправдање те идеје лежи у нашем праву на живот и у чињеници, да су сви великани наши служили тој идеји. Важан је говор универзитетског професора Др. Скерлића, којим је поздравио напредну омладину, истичући како напредне и демократске мисли најуспјешније доводе до зближења и уједињења јужних Словена.

20 о. мј. гости су посјетили загребачко централно гробље, гдје је проф Јовановић положио вијенац на гроб Илираца. Истог дана држале су сједнице умјетничка и књижевничка секција под предсједништвом српског књижевника Богдана Поповића, те су усвојена правила „Савеза југословенских књижевника и умјетника“. На истој сједници реферисао је Риста Одавић, члан уређивачкога одбора за југословенски алманах, да ће алманах бити издан кроз три мјесеца и да до сада није био готов само због неспоразума бугарских умјетника и књижевника.

Нема сумње, да ће овај боравак Срба и Бугара у Загребу уродити добрим и трајним плодом; свакако је с њиме учињен велик корак у зближењу братских народа на словенском југу.

(† Јеврем С. Ђурчић). На сами први дан Ускрса, немила смрт уцвијелила је дом одличне и угледне породице српске Стевана Ђурчића у Биограду, нашег уваженог пријатеља, књижевника, власника и уредника „Биоградских Новина“. Тога дана преминуо је његов јединац син *Јеврем Ђурчић* у цвијету младости, у 24 години свога живота.

Ова туга повећана је још тијем, што је тек назад двије године смрт покосила старијега му сина Милана, па сад ето оде за њим и брат му Јеврем, та једина нада и потпора родитељска у старости. Млађани покојник одликовао се свијем врлинама честите и поштене душе и као добар и послушан син, и као вјеран пријатељ и као ватрен Србин. Због тијех особина он је стјецао симпатије свуда, гдје би се појавио.

Пошто је пок. Јеврем прошле године свршио правни факултет, одао се био новинарству и био је члан друштва новинарских сарадника. Као одушевљен Србин пропутовао је Стару Србију и Маћедонију, да се из ближе упозна са српскијем елементом утијем српскијем покрајинама. Том приликом прозебао је и ухватио клицу болести, којој је и подлегао.

Погреб му је извршен другог дана Ускрса уз огромно саучешће биоградског грађанства, пријатеља, сродника, другова и познаника.

У покојном Јеврему губи српско новинарско удружење свог одличног члана, а неутјешно уцвијељени родитељи свог јединца и своју још једину наду

Примајући најискреније саучешће у овој превеликој жалости, која је задесила дом г. Ђурчића, молимо, се Богу да би рањеном родитељском срцу дао толико снаге, да овај ударац хришћански поднијети могу, а врлом покојнику нека Бог дарује рајско насеље и вјечни покој!

(VI. конгрес словенских новинара у Волоском—Абацији). Програм за овај конгрес, о коме смо већ јавили да ће се држати овијех дана, састављен је овако:

1. маја о. г. у 10 сати прије подне:

I. Предсједник Средишњега Савеза словенских новинара отвара конгрес.

II. Овјеровљује се записник V. конгреса у Плзњу, читају се саопштења и предлози предсједништва.

III. Организација словенскога новинарства 1 Организација новинара чешких. 2. Организација новинара пољских 3. Организација новинара руских у Галицији. 4. Организација новинара словеначких 5. Организација новинара хрватских 6 Организација новинара словачких. 7. Организација новинара српских.

IV. Задатак Средишњега савеза словенских новинара.

2. маја о. г. у 9 сати прије подне:

I. О уредничкој дужности свједочити, предаје госп. Р. Цејнек, уредник листа „Политик“.

II. О новом закону о штампи, предаје госп. Др. Ант. Бопре, уред. „Глосу Народа“.

III. О претплаћивању часописа поштом и практичке потребе руске галичке штампе, предаје госп. О. А. Марков, уредник „Галичанина“.

3. маја у 9 сати прије подне:

I. Извјештај о словенском кореспонденц биро-у.

II Главна скупштина Средишњега Савеза 1. Предсједник ју отвара. 2. Пословођа извјешћује о раду. 3 Извјешће благајниково. 4 Избор одбора. 5. Гдје да буде седми конгрес. 6. Слободни предлози.

III. Свршетак конгреса.

(Књижевни оглас). Намјеравам дати у штампу књижицу, **Дисциплина у васпитној школи**, са сљедећом садржином: Значај и важност дисциплине и њених средстава за одржавање васпитног поретка; задаћа школе, као васпитног завода; важност непосредног, домаћег васпитања и наставе у дисциплини; дисциплинска превентивна и репресивна средства и њихова примјена и штетни утицај тјелесних казна по васпитни напредак.

Књижицу сам написао по најновијим васпитним захтјевима и правцима савремене научне педагогије и њених писаца, па сад позивам и молим свакога љубитеља књиге, а особито своје другове-учитеље, пријатеље и познанике, да ми својом, и скупљањем од других, претплатом помогну да могу ово скромно подузеће што прије издати на јавност. Цијена је књижици само 40 хелера

Скупљачима ћу дати сваку десету од продатих књига.

Претплату треба што прије послати на моју, доље означену, адресу. Чисти приход намијенио сам фонду од прилога за подизање новога здања српске гимназије у Пљевљима.

Колашин, 23. априла 1905 год.

Јанко Б. Тошковић, учитељ.

НАРОДНО ЗДРАВЉЕ.

Једна заразина.

Са истока Јевропи пријети нова опасност. У Персији бјесни епидемија, која коси и носи многобројне жртве. Професор Скориченко овако црта општу слику те болести: Човјек до мало прије здрав потпуно, одједном осјети јаке болове у глави, особито у чеоном дијелу и сљепоочницама. Честе су вртоглавице и повраћање. Висока температура, учестано било (пулс), оспина (петехије и розеоле), увеличање црне утробице и слезине, наводе на мисао, да имамо посла са тифусом. Али други знаци говоре за другу болест. На уснама рано избије оспина (херпес), језик и уснице су јако црвене. Мишићи потиљка су непрекидно у сведеном положају, те болесник држи главу одбачену у назад, а у таквом су положају и мишићи рбата. Тај знак је и дао повода Њемцима да болест назову укоченошћу потиљка (Genickstarre). Кожа и мишићи на ногама и рукама веома су осјетљиви. Најмањи додицај к њима, изазива жестоке болове

Даљијем течајем јављају се грчеви, доцније помрачење свијести и парализе. Раслабљени су сви важнији органи тијела. У тежим случајевима болесник ће погинути већ прве нећеље; других пута недуг се држи нећељама, чак и мјесецима, гласници болести то слабе, то јачају док жртва подлегне или оздрави.

Од описанога течаја болести често се опажају изузеци. Понекад је нападај болести тако силан, да смрт наступа већ за неколико сата, а с друге стране, напад болести протиче лако и оздрави се брзо.

Када труп распарамо, наћићемо знакове расула, који су својствени општим заразним болестима. Али на мекој пелени мозга главе и рбата примјећују се знаци јаког запаљења, које изазива нагомилавање гноја. У мозданим желудцима као посљедица запаљења налази се много течности. У самој у материји мозга запаљива гнијезда и оток. И у течности и у самом мозгу налазе се бацили, округли котурићи, који може, бити, и узроче болест, и које су описали Вајкселбаум и доцније Јегер под именом — менингокока.

Ове анатомске измјене наморавају нас, да болест назовемо запаљењем мозданих пелена (менингит главе и рбата). Ова болест није новост у љекарском свијету. Ова је била позната још старим писцима. Први тачни подаци о њезином епидемичном протицању биљеже се у 1805. години. Те године појавила се епидемија у Женеви, а мало доцније у некијем крајевима Француске (1814. и 1816. год.), и Њемачке (1823.). Послије читавих десет година, појављује се опет на југу Француске, распростире се на сјевер и бјесни читавих десет година, отоле се преноси у Италију па у Данску. У другим јевропским земљама заразни менингит мало је био познат. Тек год 1854 епидемија се са особитом снагом развила у Шведској, а мање јако у Њемачкој. Год. 1863 долази у Русију, гдје је бјеснила ванредном снагом у Калушкој губернији, у Москви, на Кавказу, у Привиелинским губерни јама и на Криму.

Од 1376 ми се не сретамо са епидемичким током ове болести и ако су се опажали незнатнији појави њезини особито у Њемачкој, Аустро Угарској, Италији и Инглеској.

Изван Јевропе епидемија је полазила Алжир (1840.—1848 и 1868), Малу Азију и Персију, али нигдје са таком силом није бјеснила као у Сједињеним државама Са 1806 и доцније њоме је било заражено буквално сво земљиште. По злу се са ове болести у Сјед. државама помињу године 1843 - 1850 и 1857—1874.

У овој години епидемички менингит видимо највише у Сједињеним државама, мање јаког у разним мјестима Њемачке, и у најновије вријеме на западу Русије.

И велике епидемије не распростиру се радијално од једног мјеста другоме, него је утврђено, да епидемија чини велике скокове. Она пропусти цијеле округе па се изненада појављује далеко од мјеста првог зачетка, често далеко од великих путова или жељезница. Епидемија у једној истој мјесности бира по који кутић и не миче се из њега, а не прелази на сусједна мјеста Кадикад бива и тако, да се јуриши епидемије у једном истом мјесту понављају по неколико пута са већом или мањом снагом. То својство, да се епидемија понегђе угнијезди, у многоме олакшава борбу с њоме.

Епидемија се јавља готово искључиво зими у вријеме жестоких мразова. Са почетком прољећа она слаби док са свијем не ишчезне: Врло ријетко се епидемија менингита појављује у вријеме јаких жарпека. Ово што рекосмо наводи на мисао, да се епидемија условљује некаквом заразом, која се развија кад се људи гомилају по кућама. Ово се доказује још и тиме, што епидемија трчи у она мјеста гдје је становништво густо, дакле гдје је тијесно. Ту је одгонетка, зашто се епиде највише опажа по касарнама, тавницама по домовима напуштене дјеце. У Француској је епидемија поражавала искључиво касарне, а у Шведској домове напуштене дјеце Појмљиво је, да побољшавање хигијенских мјера слаби снагу епидемије. У Пруској се за посљедње вријеме није опажало те болести у касарнама него је она косила само грађанско становништво. Тако дакле, менингит је болест здања, у којима влада тјескоба и нечистина. По свакојако менингит не поражује све обитаоце таких здања. Човјек се прилагођује многоме чему, помири се и са микробима. Због тога н. пр. при појави епидемије у касарни, она поражује искључиво младе војнике док су од ње слободни старији, који већ дуго живе у такој касарни.

Од великог је значаја узраст. Наклоност на епидемички менингит имају највише млади људи од 1. године до 30. Дјеца су најудобниј терен за развитак епидемије, а са током година вјероватеност на појаву епидемије се умањава. Ако у касарни раздијелимо војнике по добу година, видјећемо, да менингитом страдају најмлађи, они, који су у другој, трећој години службе не болују. Према броју жртава менингит у реду епидемија стоји на посљедњем мјесту. Чак и приликом највећих епидемија, менингит удара врло ограничен број становништва При вишим епидемијама број обољелих рачуна се на стотине, при малим тек на јединице. На примјер, при епидемији менингита у Пруској у 36 округа зобољело је 1889 године 301 случај, год. 1890—233, год. 1891.—231, год. 1892—1907.

Ове су цифре веома малене према онијем, које дају епидемије тифуса или колере. На жалост проценат умирења врло је висок. Може се узети да умире више од једне трећине свијех обољелих, а у Сједињеним државама — половина. — Ово, што до сада рекосмо, доводи нас до закључака:

Број заболијевања епидем. менингитом је сада свуда мален — течајем топлијех дана, надати се да ће епидемија престати. Чак и при појави епидемије, број жртава неће бити велик.

Према досадашњем искуству, код нас нема основа бојати се заразног менингита, али за то се мора обратити озбиљна пажња на хигијенске услове школа, тамница, појединих кућа и *особито* касарна. Као што напријед рекосмо, *тјескоба и нечистина* су најзгоднија тркалишта епидемији мозданога запаљења.

При завршетку реченоу, да поједини случајеви менингита, о којима се јавља са стране, као и они код нас у Подгорици немају карактера епидемије. Они се опажају вазда и свуда и зависе од множине узрока. Таки јединачни случајеви не чине општег падежа и помора, као што једна ласта не чини прољећа

Н Гр.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

Цетиње, 29 априла.

(Одликовања) Њ. Кр Височанство Господар благоизволио је на Ђурђевдан одликовати: г. г. П. Лобачева, царско-руског вице консула у Скадру, Јова Љешаву, начелника Министарства Просвјете и Живка Драговића, професора и уредника „Гласа Црногорца“ III. степеном Данилова ордена; г. г. Лазара Поповића, професора, Мирка Мијушковића, професора, др Јована Кујачића и Ђура Матановића, судију обласног суда IV. степеном, а барјактара Јована Шћепанова Радојевића такође IV. ст. истога ордена и златном медаљом за ревност; г. г. д-ра Садика Стринића, Милана Рамадановића, секретара Зетско Брдске Обласне Управе, Цвјетка Церовића, секретара Катунско-Ријечке Обласне Управе и официра Мила Вукалова V. степеном истога ордена, а Сама Абрамовића, бившега предсједника општине вароши Даниловграда V. степеном Данилова ордена и сребрном медаљом за ревност.

(Из министарства војног). Приликом овогодишњег уџбеног скупа војних старјешина у Подгорици, Управа општине оне вароши дала је видљив знак свога гостопримства, угостивши поменуте старјешине обилатим пићем, које се састојало у пиву, вину и ракији, у име опроштаја са војничким главарима, кад су из њихове средине полазили својим кућама. Ова угледна општина није пропустила ниједну прилику, а да не укаже своје понуде и услуге војсци, оваквим или другим начином, не жалећи ни труда ни трошка, тек да се што предусретљивијом покаже. — Хвала јој!

(Јавно предавање). Г. Др. Ј. Кујачић, који се задао цијељу и својски заувео, да на разне начине користи нашем народу у здравственом погледу, како практичким радом, тако и популарним поучним писањем о разним болестима, које народ сатиру, држао је 26 о. м. у читаоничкој сали у „Зетском Дому“ јавно предавање *„о нервозности и умном раду“*. Предавање ово држато је у корист благајне „Друштва за потпомагање заната и трговине у Црној Гори“, којој је приход од тога намијењен, на чему му друштвена управа искрено благодари.

Одавно се код нас поговара о потреби оваквих предавања и користи од њих, те је жељети, да се и други наши трудбеници па научном пољу угледају на овај лијепи примјер г. Дра Кујачића, а они који доказују потребу од тога, нека бар својим присуством даду вољу за такав рад, јер час проведени ту, ни у каквом случају не могу за изгубљен рачунати.

(За српску гимназију у Пљевљима). На свечаној забави, коју је приредило Друштво „Цетињска Читаоница“ у почаст рођендана Њ. Кр. В Књагиње Милене, а од које је чист приход био намијењен фонду за подизање изгореле српске гимназије у Пљевљима, пало је од улазница и добровољних прилога круна 340.07, која ће сума бити упућена Одбору за прикупљање прилога у Пљевљима.

(Јавно предавање најстаријег путника на свијету). Конте Роко Дијановић Србин Вишанин из Далмације, који је у 36 година обишао све стране свијета и на путу стекао више различитих доживљаја, учествовао у шест свјетских ратова, а у посљедњем инглеско бурском рату био и вођ једног бурског одреда, дошао је овијех дана на Цетиње, које му је посљедња тачка његовог трудног путовања и држаће у недјељу 1. маја о. год. у 4 сата по подне у Зетском Дому јавно предавање о својим доживљајима с пута.

Улазак на предавање је бесплатан. Добровољне прилоге предавач ће примити с највећом захвалношћу.

(† Перо М. Вукотић.) У далекој Америци, у Сан Јозе, преминуо је 23 марта добро код нас познати и свакоме омиљени *Перо Матов Вукотић.*

Покојни Перо рођен је на Кчеву 1858 године. Још у млађим годинама примљен је у службу у Свијетлом Двору, а доцније постао је и управитељ Двора, коју је дужност за више година вршио. Иза тога се је одао трговини, а највише извозу наше стоке у Малту и Марсељ. Године 1896 отпутовао је у Америку и настанио се у Сан Франциску, гдје му је радња врло добро за руком ишла. Огуд се је преселио у Фрезно и предузео ту неке замашније радове, које је послије мало времена, ушљед несретне болести (сушице), морао напустити и постарати се да себи лијека нађе, али узалуд. Покојник је сахрањен 25 марта на српском гробљу у Сан-Франциску, оставивши послије себе само ожалошћену удовицу.

Многа писма и изјаве од стране Црногораца који живе у Америци, јасно показују, колико је покојни Перо од њих био љубљен и уважен, као и то да су у њему налазили искреног брата и пријатеља, који их је увијек и морално и материјално помагао.

Нека је лака земља и вјечан спомен покојнику, коме је судбина досудила, да кости остави далеко од своје отаџбине и родбине!

(Учитељски Лист.) Четврта свеска нашег „Учитељског Листа“ за мјесец април о. г. изишла је с овим садржајем: Наше мишљење о приједлогу цетињских учитеља. — Задатак основне школе и главније сметње школском напретку. — Народни обичаји у служби васпитања. — Ширење културе у нашему народу. — Цвијеће из педагогије. — Правила „Учитељ Удружења Васојевићске нахије“. — Кратки поглед на здравље код нашега народа. — *** — Дописи. — Књижевност. — Читуља. — На знање. — Библиографија.

— Пишу нам из **Зете:**

На дан св. великомученика Георгија, 23 априла, одржата је при храму св. Георгија у селу Српској у Зети уобичајена годишња црквена слава. Народа се било окупило веома много и пошто је мјесни парох г. Андрија Драговић одслужио св. летургију са многољетствијем, послата је од имена окупљенога народа телеграфска честитка Њ. Кр. Височанству Господару поводом крсног имена Узвишеног Владајућег Дома.

Послије службе наступило је народно весеље, на које су дошли из Подгорице: обласни управитељ г. Шпиро Поповић, кап. г. Саво Шестић и неколико Италијанаца, чиновника монопола са директором монопола г. Буколином на челу. Сва ова господа примила су живо учашће у народној слави, која је трајала до мрака.

Међу присутнијема владало је за све вријеме најбоље расположење и ред, за што се има понајвише захвалити вјерном чувару дома Господњег, часном свештенику г. Драговићу, а пред сами мрак окупљени народ почео се је у највећем задовољству кућама разилазити. Д. П.

Телеграми Бечког „Кор. Биро-а"

Рат између Русије и Јапана.

ТОКИЈО, 24 априла. — Четири торпедњаче руске владивосточке ескадре појавиле су се јуче западно од острва Јесо, те су близу Сутсу заплијениле и уништиле једну јапанску једрењачу. Торпедњача је по том нестало у сјеверо-западном правцу; оне су се очевидно повратиле у Владивосток. Морнарима једрењаче пошло је за руком спасти се.

ПЕТРОГРАД, 24 априла. — „Петерсб. Листок" јавља, да ће се скоро у Русију повратити генерал Куропаткин, који ће поћи на своје имање. Заповједником прве манџурске армије биће именован заповједник четвртог сибирског војеног корпуса, генералајтант Зарубајев.

ТОКИЈО, 25 априла. — Јапанско одјељење које је било пошло из Тунгхуа сјеверним правцем напријед, растјерало је непријатељску коњицу и заузело Кијуатај, 28 миља сјеверно од Тунгхуа. Друго једно одјељење, које је из Факумена било кренуло према Фенхуа, растјерало је 22. о. мј. непријатеља, који се налазио у околину Ерсиатуна, 30 миља сјеверо-источно од Факумена, те је заузео на вече истога дана Папаотун.

ТИЈЕНЧИН, 25 априла. — Како се из добра извора дознаје, кане Јапанци половином маја навалити на острво Сахалин, а то под водством дивизионог заповједника Харагуши. Чете, које имаду предузети тај напад, налазе се у Хиросаки.

ЛОНДОН, 26 априла. — Из Токија се јавља, да је француска влада одговорила на други протест Јапана, да се руско бродовље налази изван територијалних вода Француске. Држи се, да Рожественски употребљава као базу залив Леонгсој на југоисточној обали Хајнана.

САЈГОН, 26 априла. — Руска болничка лађа „Кострома" стигла је амо, те се по том суди, да се ескадра Небогатова примиче. 16 товарних бродова налазе се на пучини код гребена св. Јакова. Рожественски, који је из залива Хонгхое пошао јужно у један други залив откривен је од француских лађа извидница, те је изјавио, да ће одмах даље отпловити.

ПАРИЗ, 26 априла. — Овдашњи јапански посланик имао је јуче подужи састанак са Делкасеом. „Хавасова агенција" јавља, да је Делкасе поново изјавио јапанском посланику, да Француска не само што није повриједила неутралност, већ је дала односно тога тачна и јасна упуства својим војним и цивилним агентима у Индо-Китају, те непрестано пази, да се та упуства најсавјесније врше.

ПАРИЗ, 27 априла — Влада ће објелоданити жуту књигу, у којој ће изложити исправно држање Француске у погледу неутралности на Далеком Истоку.

ПЕТРОГРАД, 27 априла. — Генерал Линђевић јавља Цару: Капетан Раден предузео је с једном торпедњачом рекогносцирање до јапанске обале, те је близу гребена Сутсуки спалио једну јапанску једрењачу, наком што је морнаре поставио на копно.

По том је заплијенио једну другу једрењачу јапанску, коју је довукао у Владивосток.

Из Ситиасе јавља се: Код кланца Инголинг дошло је до сукоба артиљерије. Пред руским десним крилом опажена је знатна јапанска сила. Јапанске су предстраже тако код кланаца појачане, да наше коњаничке патроле не могу провалити њихову линију.

ЛОНДОН, 27 априла. — „Times" јавља, да је адмиралска јапанска оклопњача „Микаса" наишла на подморску мину и потонула. Момчад (700 морнара) утопила су се. По другој верзији „Микаса" је за густе магле ударила о подморски гребен и потонула.

ПАРИЗ, 27 априла. — „Хавасова агенција" јавља из Натуанга, да је Рожественски, који је кроз више дана крстарио по заливу Ванфонг, отпловио отуд јутрос с цијелом својом флотом

ЛОНДОН, 27 априла. — О владивосточкој ескадри дознаје се ово: Крстарице „Росија" и „Громобој" сасвијем су спремне за бој, док се крстарица „Богатир" још поправља. Осим тога у ескадри има 9 торпедњача, 3 контраторпедњаче и 5 подморских бродова.

ЛОНДОН, 27 априла. — Влада је у парламенту дала умирујуће изјаве односно спора између Француске и Јапана.

Званично се јавља, да је приближавање острву Пескадорес у округу од 10 миља опасно, пошто су ту положене многе подморске мине.

САЈГОН, 28 априла. — Ескадра Небогатова опажена је јуче 20 миља од обале близу гребена св. Јакова. Извијештена је од бродова Рожественскових, да се обје ескадре по жељи француске владе морају сјединити изван индо-китајских вода, на што је Небогатов отпловио далеко у море да се сједини с Рожественским, који га по свој прилици очекује близу обала Анама.

ТОКИЈО, 29 априла. — Тврди се, да су два брода владивосточке ескадре опажена у уторник на пучини код Домори.

ШАНГАЈ, 29 априла. — Једна јапанска дивизија, која је била концентрисана у Гензану, отпутовала је у сјеверном правцу долином ријеке Тумен

САЈГОН, 29 априла. — Није истина, да је руска крстарица „Дијана" хтјела одавде умаћи, те је према томе и неосновано, да су француске власти морале на њу пуцати да је зауставе.

ПЕТРОГРАД, 29 априла. — Линђевић јавља 26. о. мј.: Јапанци су хтјели 24. и 25. о. мј. да сузбију наше предстраже к сјеверу, али су били одбијени. Наше коњичко одјељење напредовало је 26. о. мј, до висова Шахедси, које су Јапанци држали, и топовском ватром као и једним заобилазним покретом принудило је Јапанце да те висове оставе и да се повуку најприје у село Синиантсу, па затијем и одатле у село Мадропо.

ПЕТРОГРАД, 30 априла. — Линђевић јавља, да су око мјеста Шумаотсе и кланца Јавангулин руска одјељења 22, 23 и 24 о. мј. дошла у сукоб с непријатељем и одбила га.

ТОКИЈО, 30 априла. — Потоње изјаве Француске односно неутралитета знатно су поправиле расположење у Јапану.

БИОГРАД, 25 априла. — Званично се јавља, да је српски зајам закључен. Влада очекује потробније извјештаје.

ЦАРИГРАД, 25 априла. — У Пећи још се није мир повратио. Арбанаси, који су тамо продрли, још увијек су господари вароши. Овдашња мала посада не може да посредује. Пазар је затворен. Посланици споразумних велесила предузели су у Цариграду кораке, да се тамо пошаљу појачања.

РИМ, 27 априла. — Италија је послала на Крит два ратна брода.

БИОГРАД, 27 априла. — Од новог зајма употребиће се 43 милијуна динара за набавку брзометних топова, а 30 милијуна за грађење жељезница.

РИМ, 28 априла. — Титони је изјавио у сенату, да је уплив Италије у Триполису потпуно осигуран, али да Италија не може на то мислити, да сада окупира Триполис, јер су односи Италије са Турском изврсни и јер би овај чин могао посколити оне, који желе да што прије виде свршетак Турске, а Италији је стало до тога да се цјелокупност Турске одржи.

ЦАРИГРАД, 28 априла. — Аустрогарски посланик предао је Порти колективну ноту, потписану од шест посланика, у којој се каже, да су велесиле склоне да усвоје финансијски правилник за Мађедонију, израђен од Турске, али само под тим условом, да комисија састављена од Хилми-паше, цивилних агената и четири финансијска делегата и то њемачког, инглеског, француског и италијанског има право контролисати стварне расходе у вилајетима.

ВАШИНГТОН, 28 априла. — Овдашњи руски посланик Касини премјештен је у Мадрид, а на његово мјесто постављен је за руског посланика барон Розен, бивши руски министар у Токију.

БУДИМПЕШТА, 30 априла. — Парламенат усвојио је адресу, која ће се предати Ћесару.

РИМ, 30 априла. — У парламенту развио је Титони програм спољне политике Италије. Односно Крита рекао је, да је присаједињење Крита Грчкој у садашњим приликама немогуће.

Приватне објаве.

ПОШТАНСКЕ МАРКЕ

као црногорске нове и старе емисије, као и балканскијех држава купујем и молим за цијену истијех.

Феликс Видеки.

Budapest. Харшибазар.

„Трговина Марака".

II. п. Бр. 2 10—10

Употребљене марке српске, црногорске, босанске и т. д по најбољој цијени купујем. Уз пошиљање цијене моли

Troppau (Österreich)

Annagasse 1. **Johann Miksch,**

Р. 20 Бр. 56 2—2

Потписана даје на јавно знање, да се 1-ем Маја о. г. отвара публици

ЉЕКОВИТО КУПАЛИШТЕ

јодне — сумпорне и мрзле воде

у

РИЈЕЦИ ДУБРОВАЧКОЈ

(Мокошица)

Љековита вода извире на истом мјесту, гдје је сграђено купалиште, а анализована је од г. *Е Лудвиг-а*, проф. на бечком универзитету, и пронађена је љековитом за ове болести: — Улоге (гута), вртње (роматика), кожне и сифилитичне болести, хроничне болести пробавнијех органа, болести на јетри и на слезенима и неврастеничне болести.

Завод је снабдјевен купељима поменуте љековите воде, на разне температуре, као што и *купељима мрзле воде* и *купељима на пару*, а све је то удешено према најмодернијим купалиштима. Осим тога завод пружа болесницима удобнијех станова у самој згради и *рестауранч*.

Пећи на пару. Вентилатори. Питка вода навраћена са извора Ријеке. *Лијечник у заводу.* Тачна служба. Купалиште је отворено кроз сву годину. Омнибус сваке уре креће из Дубровника у Батаховину, гдје болесника чека барка за превоз. — За потање обавијести обратити се писмено потписаноме, а брзојавно на: „*Thermotherapia Ombla Ragusa.*"

Управа Љековитог Купалишта јодне — сумпорне и мрзле воде у *Ријеци Дубровачкој.*

П. п. Бр. 57 2—15

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ.

Општина Убалска увиђела је да спомене приложнике, који приложише св. храму Вознесења Господњег на Ублима.

Приложници.

I. Његово Високопреосвештенство госп. Митрополит Митрофан приложио је новом храму црковну обуку.

II. Шћепо Нељевић приложи своју имовину од вриједности 1000 круна за здање нове цркве

III. Петар Паунов Нељевић приложи истој 2 звона вриједности 500 круна.

IV. Божо Нељевић приложи велико кандило, чашу причесну с посуђем вриједности 360 круна.

V. Божина Павићевић приложи св Јеванђеље поменутој цркви вриједности 80 круна.

VI Павић Перковић приложи једно кандило са двије иконе вриједности 60 круна

VII. Саво М. Станишић и Иво Јоков Ђуришић приложише тамјан поменутој цркви за своје здравље.

VIII. Радош Костровић приложи старој цркви убалској дрворезани иконостас вриједности 150 круна.

Горепоменутима приложницима општина убалска срдачно захваљује; такосвијема трудбеницима који су се старали за здање нове цркве на Ублима.

Убле, 25 априла 1905. год.

Општина Убалска.

Р. 145 Бр. 61 1—1

НА ЗНАЊЕ.

Осигуравајуће Друштво „Мутуал" моли поштовану публику и заинтересоване да изволе примити на знање, да г. Јаков Ђурага није више код њега у служби.

Цетиње, 26 априла 1905.

Стево Татар

Главни Агент за Црну Гору

Животно Осигуравајућег Друштва „Мутуал".

Р. 39 Бр. 62 1—1

НАТЈЕЧАЈ.

Прва Никшићска Штедионица у Никшићу — Црна Гора — потребује књиговођу, који је више година радио у новчаном заводу и који је свестрано верзиран банкарским пословима и који је способан закључку годишњих рачуна (биланса)

Рефлектанти морају знати осим српског језика, још један од ова три: талијански, њемачки или француски, и да су добро вјешти у оба језика — према горњем — писменим саставцима, а особито трговачкој кореспонденцији.

Уједно потребује

Млађег чиновника, који је довршио вишу трговачку школу и радио најмање једну годину у новчаном заводу.

Рефлектанти нека поднесу најдаље до 1. јуна о. г. по ст. кал. оферте са документима о досадашњем раду и нека означе коју плату траже и евентуалне услове.

26. априла 1905

УПРАВА.

Р. 113 Бр. 63 1—3

†

ЈАВНА ЗАХВАЛА.

Приликом смрти нашег нигда не заборављеног брата односно сина, мужа ђевера и стрица.

ТОДОРА М. ПЕЈОВИЋА

који, послије тешке болести премину у најбољој снази своје младости 24. априла, сматрам за дужност овијем путем изјавити највећу благодарност свима онима, који нам за вријеме покојникове болести смрти и погреба изјавише своје саучешће.

Цетиње, 28 априла.

Ожалошћени:

Risto брат и остала родбина.

Р. 65 Бр. 64 1—1

У уторник 3. маја у 8 сати из јутра даваћу у Влашкој Цркви четрдесетодневни помен моме незаборављеноме тетку

ПЕРУ М. ВУКОТИЋУ,

што овим стављам до знања мојим сродницима, друговима и пријатељима.

Цетиње, 29 априла.

Алекса Мартиновић.

Р. 36 Бр. 65 1—1

Уредник: проф. Живко Драговић Издавалац: Државна Штампарија. У К. Ц. Државној Штампарији.